

POSUDEK OPONENTA

K DIPLOMOVÉ PRÁCI

Jméno diplomanta:	Magdaléna Pidrmanová
Téma práce:	Právní úprava metod kriminalistické praxe
Rozsah práce:	46 stran (od úvodu po závěr, včetně) – cca 66 normostran
Datum odevzdání práce:	18. 6. 2024
Vedoucí diplomové práce:	prof. JUDr. Bc. Tomáš Gřivna, Ph.D.
Oponent diplomové práce:	JUDr. Mgr. Marek Dvořák, Ph.D.

1. Aktuálnost (novost) tématu, náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování, použité metody

Diplomantka Magdaléna Pidrmanová zpracovala diplomovou práci na individuálně vybrané téma „Právní úprava metod kriminalistické praxe“. Jedná se o široce zvolenou oblast i s ohledem na celkový rozsah odevzdané kvalifikační práce, neboť existuje dlouhá řada metod kriminalistické praxe, jejichž úpravu v právním řádu nalezneme, případně o jejichž zakotvení do právního řádu lze uvažovat. Šíře a obecnost celkového pojetí práce pak logicky může vést buď k povrchnějšímu kasuistickému popisu jednotlivých metod, k přístupu vybírajícímu pouze několik málo metod k rozboru, případně k obecnějšímu (teoretičtějšímu) pojednání o vhodnosti zákonné úpravy metod kriminalistické praxe v trestněprávních zákonech, především pak v trestním řádu. Diplomantka nakonec přistoupila k variantě, kdy si pro rozbor podle vlastní úvahy vybrala tři konkrétní metody kriminalistické praxe, a v závěrečné kapitole se na necelých pěti stranách pokusila o návrh právní úpravy vybraných kriminalistických metod. Z pohledu oponenta není právě popsání uchopení práce nejvhodnější a současně patrně ne zcela odpovídá názvu práce. Zaměření textu na jednu z dílčích oblastí (a odpovídající pojmenování) by podle oponenta mohlo přispět výrazně preciznějším a detailnějším rozbohem, který by mohl mít větší přínos i z pohledu budoucích změn v právním ukotvení některé z metod.

Zvolené a v textu popsání metody kriminalistické praxe nejsou nikterak nové, lze je však považovat za aktuální. To lze demonstrovat kupříkladu na metodě pachové identifikace osob a jejím důkazním využití, což je v poslední době problematika hojně (nejen) odbornou veřejností diskutovaná. V textu popsání metody patří mezi obvyklá témata zpracovávaná v rámci kvalifikačních prací.

Ke zvolenému tématu, resp. dílčím tématům, lze dohledat vícero pramenů, včetně odborných trestněprávních i kriminalistických zdrojů. S ohledem na zvolené pojetí výrazně napomáhá i učebnicová a komentářová literatura. Z hlediska náročnosti tématu na teoretické znalosti a celkové zpracování může být složitější skutečnost, že práce stojí na

rozhraní kriminalistiky a trestního práva, což v některých oborech odlišně pojímaných aspektech jistě vyžaduje specifický přístup a komplikuje předložený výklad. Metody, které se diplomantka rozhodla rozvést, navíc místy mají přesah také do práva ústavního, což dokládá i uvádění některých rozhodnutí ESLP v předloženém textu. Oponent přesto shledává zvolené téma tak, jak bylo diplomantkou pojato, jako průměrně obtížné. Je tomu tak i z důvodu, že v částech věnovaných stávající právní úpravě postupovala diplomantka podle jednotlivých odstavců zákona a k nim vztažené komentářové literatuře (viz např. podkapitoly v sekci 1.2., str. 11 a násl.), věnovala se dominantně rámci trestněprávnímu.

V textu je užito standardních metod zpracování (deskripce, analýza, syntéza...), vycházeno je především z jazykových a systematických metod výkladu. Obsažen je na více místech též historický exkurz, obsáhlejší zahraniční komparace zahrnuta do práce nebyla.

Podle vyjádření samotné diplomantky v úvodu práce si tato klade za cíl analyzovat vybrané kriminalistické metody s důrazem na problematické aspekty vzhledem k jejich právní úpravě, a následně na základě této analýzy a získaných poznatků „*určit, zda je vůbec potřeba zakotvit metody v zákoně, případně které a proč*“ (viz str. 6 práce).

2. Formální a systematické členění práce; úprava práce

Ke struktuře práce a vhodnosti celkového pojetí se vyjádřil oponent v předcházející části tohoto posudku.

Konkrétně pak lze k členění uvést, že práce obsahuje (mimo nečíslovaného úvodu a závěru) čtyři obsahové kapitoly. První kapitola je věnována rekognici. Přestože jde jen o jednu z popsaných metod, rozebrala diplomantka v rámci podkapitol stručně a místy výběrově například i vývoj judikatury, historický kontext, zvláštní podkapitolu věnovala také rekognici věcí. Mnoho podkapitol je rozsahově na jednu až dvě strany vlastního textu. Druhá kapitola se zaměřila na identifikaci podle biologických stop. V této kapitole opět lze nalézt tři hlavní části, obdobně jako tomu bylo u kapitoly první – historický kontext, pojednání o současné právní úpravě, a vývoj judikatury. Třetí kapitola poté cílí na pachovou identifikaci, struktura podkapitol odpovídá již uvedenému u kapitol předcházejících (jednotnost členění napříč kapitolami lze z hlediska přehlednosti ocenit). Závěrečná čtvrtá obsahová kapitola obsahuje návrh právní úpravy vybraných kriminalistických metod, zejména pak ve vztahu k metodě pachové identifikace osob.

Oponent rozumí praktickým důvodům, pro které bylo zřejmě nutné zúžení práce na některé vybrané kriminalistické metody. Lze si nicméně klást otázku, zda je v případě popisu hned několika metod na malém rozsahu žádoucí zahrnovat u každé metody do pojednání také historický kontext – ten je například u pachové identifikace rozveden na šesti stranách, a je mu tak věnováno více místa než samotné kapitole čtvrté s náměty diplomantky, přestože tato kapitola by podle oponenta měla tvořit jeden z pilířů textu. Také samotnému zaměření se na stávající právní úpravu a na náměty pro zlepšení by bylo dobré věnovat více pozornosti, už s ohledem na název práce. K celkové systematické tak vznáší oponent uvedené výhrady, neboť se z jeho pohledu systematická negativně projevila na hloubce provedené analýzy a možném výsledném přínosu textu. Dlužno však dodat, že čtenáři práce je zřejmé, „odkud a kam“ text plyne, celkové vyznění je srozumitelné.

Práce má standardní formální úpravu, nevykazuje žádné výraznější nedostatky. Obsaženy jsou všechny části požadované příslušnými předpisy, diplomantka obsáhla do práce i seznam zkratk.

3. Vyjádření k práci

Práce nabízí standardní a místy poměrně zkratkovitou či zjednodušující deskripci vybraných metod kriminalistické praxe. Některá vyjádření diplomantky v textu jsou bohužel nepřesná, případně věcně chybná. Zmínit lze například konstatování, že „není možné provést rekognici podle fotografií a následně se rozhodnout pro provedení rekognice *in natura*“ na str. 13. Oponent nemůže pominout ani pasáž diplomové práce, podle níž on sám v monografii dochází k výkladu o obligatornosti třetí fáze rekognice podle stávající právní úpravy – zvláště zvolená a výkladově nejednoznačná formulace diplomantky patrně má vést k předložení této informace, která však není přesná, neboť oponent pouze *navrhuje* obligatorní zakotvení třetí fáze (viz str. 16 diplomové práce). Je však možné, jak už naznačeno, že (nejen) u uvedených příkladů byla původní myšlenka diplomantky správná a relevantní, pouze došlo k jejímu nepřesnému či víceznačnému slovnímu vyjádření.

Velká část v textu obsažených informací je pouhou kompilací skutečností obsažených v komentářové či učebnicové literatuře. Kladně lze nicméně hodnotit snahu autorky o obohacení textu o judikaturu a historický kontext (byť často čerpaný z jednoho či několika málo pramenů, viz např. str. 21, k rozsahu těchto částí viz výše). U judikatury oponent kladně hodnotí především rozbor na str. 31 a násl. textu.

V případech, kdy text naráží na sporné aspekty, které by mohly vést k bližšímu zkoumání a vyjádření vlastních názorů a závěrů, je často věc – možná i z rozsahových důvodů – úsporně přejita. Viz např. pouhá zmínka o tom, že je zákonem „nepřímo připuštěno“ stavět do rekognice *in natura* vyšší počet než tři figuranty, což navíc z pohledu oponenta je vyjádření poměrně přímé o možnosti takového postupu. U zmínky některých doporučení či názorů by pak byla na místě obsáhlejší věcná argumentace (viz str. 19). Dále kupříkladu u doporučení ve vztahu k metodě pachové identifikace by bylo vhodné doplnit, zda tato jsou dodržována (např. ohledně odměňování psů, viz str. 47 textu, zde by zřejmě bylo žádoucí doplnit i další problémy stávající praxe). Slabiny věcné argumentace a podkládání prezentovaných informací věcnými poznatky pak lze patrně nejlépe demonstrovat na kapitole čtvrté, konkrétně lze uvést například poslední odstavec podkapitoly 4.1.1. textu. I přes rozsah textu a šíři tématu jsou některé informace v textu opakovány na vícero místech (např. opakování, že rekognice je ve svém celku upravena zákonem, str. 50). Je nicméně dobře, že diplomantka své názory v textu alespoň v určité podobě a argumentační hloubce prezentuje (viz např. str. 10 či str. 48).

Práce evidentně prošla pečlivou jazykovou korekturou, množství překlepů či gramatických chyb je zanedbatelné. Formátování je v pořádku, oponent by doporučoval vynechat podtrhávání některých obrátů (viz např. na str. 10, str. 12 či str. 15), obezřetnost k formálním pravidlům zalamování textu na koncích řádků (viz např. na str. 22) a pravidlům psaní složených závorek (viz první věta na str. 43).

Práce je v zásadě dobře čitelná a srozumitelná, byť některé zvolené formulace jsou místy zvláště konstruovány. Někdy též autorka předkládá informace příliš populárním stylem vzhledem k odbornému formátu textu, zcela občasně se vyskytuje i opakování výrazů. Právě uvedené oponent dokládá například na následujících větách a formulacích:

- „*Třetímu oddílu této hlavy jsou věnovány "Některé zvláštní způsoby dokazování."* (str. 6)
- „*...trestní řád byl na našem území užíván až do ...*“ (str. 9)
- „*K obrovskému legislativnímu pokroku v podobě plurality poznávaných objektů dospívá svou účinností dne 1. ledna 1957 zákon ...*“ (str. 9)
- „*Naprostou legislativní novinkou...*“ (str. 13)

- „Dalším důvodem pro zařazení právní normy do procesního minima je usnadnění přezkumu dodržení vyšších standardů.“ (str. 50)
- „... a vyvodit závěry pro vylepšení formy i znění právní úpravy de lege ferenda.“ (str. 52)
- k opakování výrazů pak např. termín „relativizuje“ na str. 14 v prvním odstavci.

Autorka vychází z průměrného a dostatečného množství pramenů, rozšířeny by rozhodně mohly i měly být zdroje zahraniční (zde oponent zaznamenal jediný literární pramen). Vyzdvihnout je třeba množství obsažené judikatury. U pramene v poznámce pod čarou č. 30 by oponenta zajímalo, kde se tento pramen zadařilo diplomantce fyzicky obstarat.

Citování je prováděno v souladu s předepsanou citační normou, v práci je více než 130 poznámek pod čarou. V poznámkách pod čarou lze zaznamenat některé drobné nesrovnalosti (například dvojtečka u zkratky „in“ v poznámce č. 52 vs. v poznámce č. 15; znak navíc v poznámce pod čarou č. 53; patrně jiný font u čísel jednotlivých poznámek pod čarou a odlišná barva písma u poznámky č. 154). U online zdrojů je třeba vždy uvádět, kdy byl pramen zobrazen/citován (viz např. poznámky pod čarou na str. 46).

V seznamu použitých zdrojů jsou formální nesrovnalosti (např. pouze někde jsou uváděna čísla stran, nejednotné je užívání zkratk „s.“ a „str.“, uvádění jmen autorů...).

Oponent v textu neshledal znaky plagiátorství.

4. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce:	Úvodem vytyčený široký cíl práce byl splněn, diplomantka provedla analýzu vybraných metod a vyjádřila se, zda je třeba jejich zakotvení v právním řádu, konkrétně v TR.
Samostatnost při zpracování práce včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství:	Oponent neshledal známky plagiátorství, čemuž odpovídá i výsledek kontroly v SIS v systému Theses.cz (4 %). Systém Turnitin vykázal shodu 28 %, oponent však po projití shod neshledal porušení norem. K samostatnosti při zpracování práce je třeba případné vyjádření vedoucího práce.
Logická stavba práce:	Ke struktuře a logické stavbě práce vnesl oponent podrobně výhrady v posudku výše. Jím přednesená kritika pramení především z širší autorkou zvoleného tématu.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací:	Práce se zdroji je korektní, počet pramenů je ještě dostatečný. V práci je nicméně jediný literární pramen zahraniční provenience. Citování odpovídá předepsané citační normě, místy byly v poznámkách pod čarou zaznamenány drobné nesrovnalosti (viz výše).

Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu):	Hloubka provedené analýzy ve vztahu ke zvolenému tématu je spíše slabší, jak vyplývá z již konstatovaného.
Úprava práce (text, grafy, tabulky):	Celková úprava práce je na dobré úrovni, text je přehledný, řádně zformátovaný. Práce neobsahuje tabulky či grafy.
Jazyková a stylistická úroveň:	Jazyková i stylistická úroveň textu je dostačující, přestože autorka na některých místech přistupuje k formulačnímu zjednodušení či ne zcela přesnému uvádění faktů a skutečností.

5. Doporučení/nedoporučení práce; otázky k zodpovězení při obhajobě

Předložená diplomová práce kolegyně Pidrmanové po obsahové i formální stránce splňuje požadavky na ni kladené a je způsobilým podkladem pro ústní obhajobu.

Práci doporučuji k ústní obhajobě.

Otázka k obhajobě:

Diplomantka by v rámci obhajoby mohla prezentovat a blíže opodstatnit vlastní názor, že je třeba metodu pachové identifikace osob odmítnout jako důkaz v trestním řízení, byť nepřímý.

Případně je možné blíže rozvést sporné aspekty uchovávání osobních dat získaných z biologických stop.

Navržený klasifikační stupeň v případě úspěšné obhajoby:

dobře (3)

V Praze, dne 28. 8. 2024,

Marek Dvořák